SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2305

av Bo Broman m.fl. (SD)

Militärt försvar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny säkerhetspolitisk utvärdering senast ska tillsättas 2029 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att den försvarspolitiska inriktningen i försvarsbeslutet fortsätter under hela mandatperioden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten ska prioritera sitt förordningsstyrda huvuduppdrag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av ett försvarsanalysråd och försvarsplaneringsram och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försvarets långsiktiga finansiering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Försvarsmaktens personalförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny militärhögskola och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på veteranfrågor och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hemvärnet och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hemvärnets fortsatta modernisering och behovet av en utvecklad incitamentsstruktur och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta frivilligorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Försvarsmaktens materielanskaffning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbandsinnovationsprogram och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hinder för tillväxt och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för Försvarsmaktens internationella verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försvarsindustrin och tillkännager detta för regeringen.

Försvarspolitiska överväganden

Omvärldsanalys

Sverigedemokraterna kunde tidigt konstatera att den geopolitiska utvecklingen och det internationella systemet som existerat sedan andra världskriget förändrats. Rysslands invasion av Georgien 2008 och därefter invasionen av Krim 2014 borde varit två tydliga varningstecken för Europa att Ryssland utgör ett hot.

Idag är befinner sig världen likt, 1914 och 1938 i ett säkerhetspolitiskt läge som snabbt försämras. För demokratier och medelstora länder innebär det här en framtid med stor osäkerhet, speciellt när etablerade organisationer som både Nato, EU och FN ifrågasätts. Sverigedemokraterna konstaterade redan 2012 att stormakterna var på kollissionskurs och att maktkampen mellan främst USA och Kina skulle förvärras. För ett exportberoende och medelstort land som Sverige är den här utvecklingen allvarlig och oroande, en viktig del av handeln är just förutsägbarhet och stabilitet. Konflikten i Hormuz sundet mellan Iran och USA 2026 visar också på att militärmakt fortfarande är ett reellt verktyg i kontrollen över handelsflöden. Det innebär att Sverige, som traditionellt sett är ett land som främst förlitar sig på diplomatiska lösningar också måste

förhålla sig till en verklighet där militära medel är alltmer framträdande. Sverigedemokraternas utgångspunkt i försvarspolitiken har under alla vår varit att vi inte ska planera för det nuvarande säkerhetsläget utan det som kan tänkas uppstå i framtiden. Ukrainakriget har visat på att krig, utöver logistik, också handlar om handel, innovation och industri.

Det svenska medlemskapet i Nato ser vi som en möjlighet till att fördjupa försvarssamarbetet med främst våra nordiska grannländer och Baltikum, där vi tar ansvar för vår region och vår del av världen. Sverige kan, vill och kommer försvara sig själv och våra grannländer, med alla buds stående medel i händelse av krig. För att detta ska vara möjligt är det av stor vikt att vi fortsätter att utveckla samarbetet med allierade och partnerländer. Sannolikheten för att Ukrainakriget utvecklar sig till ett regionalt krig i Europa är fortfarande låg. Situationen mellan Kina och Taiwan är fortfarande osäker och vi behöver följa den utvecklingen. Utifrån ryskt och kinesiskt strategiskt tänkande finns det en sannolikhet att länderna kan agera innan Natosmedlemsländer rustat upp till i början av 2030, vilket innebär att omvärldsläget styr behovet av militär upprustning och inte tvärtom. Beroende på utvecklingen anser vi att det senast 2029 behövs en ny säkerhetspolitisk utvärdering inför nästa försvarsbeslut 2030.

Försvarspolitikens inriktning

Försvarspolitiken ska utgå ifrån att försvaret, likt polisväsendet, är ett statligt kärnuppdrag. De etablerade partiernas försvarspolitik som i huvudsak syftat på internationella insatser under stora delar av 2000-talet, försatte Sverige i en mycket dålig sits när Ukrainakriget bröt ut den 24 februari 2022. Likt under både första- och andra världskriget stod Sverige illa rustat vid krigsutbrottet. Det är en situation som aldrig mer får upprepas. Det finns en tradition i svensk politik att försvarsutgifterna hanteras kortsiktigt, vilket innebär att säkerhetspolitiska beslut och omvärldsanalyser har stor påverkan på utformningen.

Sverigedemokraterna har sedan riksdagsinträdet kontinuerligt drivit frågan om vikten av det som vi kallat för existensförsvar. Natomedlemskapet innebär också ett ökat åtagande som Sverige nu förbundit sig till. Sverige har också gått in i alliansen med ambitionen att vara en konstruktiv och aktiv medlem som stärker alliansens samlade operativa förmåga. Utöver vår kompetenta Försvarsmakt går vi också in med en stark industri och geografisk profil som centralt beläget land i Norden. Det innebär att

försvarspolitikens fortsatta inriktning ska ligga fast och att Sverige, tillsammans, med våra nordiska grannländer och allierade långsiktigt ska bibehålla ett starkt försvarsfokus. Grunden är att Sverige ska vara en regional säkerhetsaktör som i första hand kan försvara sig själv och agera tillsammans med våra nordiska grannländer. Mot bakgrund av det rådande omvärldsläget får Sverige inte återgå till en avspänningspolitik som endast syftar till nedrustning för den ena parten, utan att Sverige ska bibehålla sin försvarspolitiska linje så länge som det är nödvändigt.

Det militära försvaret – Försvarsplanering, dimensionering och avskräckning

Försvarets uppgifter

Det militära försvaret ska ytterst dimensioneras för att hantera högintensiv strid enskilt och tillsammans med allierade förband. Försvarsmaktens huvuduppgift är väpnad strid och myndighetens uppdrag, sammansättning, och verksamhet ska spegla den uppgiften. Uppdrag och inriktning som tar fokus från Försvarsmaktens huvuduppgift ska prioriteras ned eller helt tas bort om det på kort- eller lång sikt inte stärker den operativa förmågan. Myndigheten ska också tillsammans med andra myndigheter som bedriver underrättelsetjänst aktivt arbeta med utvärdering av konflikter och hotbilder för att i ytterst möjliga mån få en så tidig förvarning som möjligt. Försvarsmakten ska i den mån det är möjligt, och om det finns resurser, stödja samhället i övrigt vid kris, exempelvis under en terrorattack, gråzonsverksamhet eller andra händelser som är av en sådan karaktär att samhällets grundläggande funktioner riskerar att slås ut. Försvarsmakten ska kontinuerligt bedriva ett förbättringsarbete vilket syftar till att undanröja betungande processer som begränsar eller fördröjer nödvändig förmågehöjning. Försvarsmakten ska på sikt fortsätta utvecklingen av myndighetens långräckviddiga och offensiva förmågor, såväl i luft, rymd, till sjöss och på marken.

Försvarets styrning – Försvarspolitisk planeringsram

Riksdagens partier har genom separata överenskommelser och Natos nya finansieringsmål åtagit sig att finansiera totalförsvarets upprustning. För 2026 uppgår kostnaderna till totalt 175 miljarder kronor och målet är att 3,1 procent av BNP till 2028

och slutligen 3,5 procent 2030. Historiskt sätt har statens samlade och detaljerade styrning av försvaret varit föremål för utredningar, kritik och debatt. Hur utvecklingen ser ut mot bakgrund av Sveriges medlemskap i Nato återstår att se men en lärdom är att riksdagen behöver arbeta mer aktivt med uppföljning och kravställning av beställd organisation. Riksdagens övergripande målsättning ger en stor handlingsfrihet åt både regering och myndigheter, det ställer samtidigt krav på ett aktivt arbete med uppföljning och kravställning.

Tidigare utredningar har fastställt är styrningsproblematiken mellan försvarsbeslut, regering och försvarsmakt fortfarande inte fungerar ändamålsenligt. När en femårig försvarsbeslutsperiod är genomförd så är det inte säkert att Försvarsmakten har kunnat matcha beställning med dels nyttjande av medel eller kunnat hantera önskad tillväxt mot bakgrund av yttre faktorer, såsom försvarsprisindex, uppdrag, eller för tilläggsbeställningar eller styrning av exempelvis regeringen. Andra utredningar har också pekat på är att under vissa perioder inte funnits tillräcklig styrning från regeringen, vilket innebär färre kontrollpunkter för uppföljning och utvärdering av om Försvarsmakten arbetar mot den av politiken utsatta mål. Riksdagen behöver således få en ny roll och stärkta förutsättningar att följa upp att regeringen och myndigheterna faktiskt bygger den Försvarsmakt som riksdagen beställer. För att skapa bättre förutsättningar för uppföljning och bättre planeringsramar behöver vi ett nytt institutionellt upplägg och konkret modell, vilken kommer att genomföras i reformsteg.

Den försvarspolitiska planeringsramen syftar till att lyfta prioriterade frågor, risk- och ambitionsnivåer, ekonomiska ramar och tydliga avvägningar, detta för att enklare kunna prioritera, och enklare följa omvärldsutvecklingen utan att försvarsberedningen ska kallas in så fort det sker svängningar. Syftet blir också att komplettera försvarsberedningen och fungerar som en styrsignal mellan besluten. Den nya modellen syftar också till att ställa krav på att regeringen faktiskt följer upp och prioriterar försvarsbeslutet. Det innebär att Regeringen löpande också ska redovisa planeringsalternativ vid större beslut som kan påverka Försvarsmaktens operativa förmåga, kostnader och risker. Det bör också ske innan proposition för att riksdagen ska få tillräckligt mycket tid på sig att kunna göra avvägningar, förslagsvis redan när skrivelsen kommer.

Vi föreslår därför bildandet av riksdagens försvarsanalysråd vilken syftar till att löpande följa upp och analysera planeringsunderlag, genomföra oberoende konsekvensbedömningar och stödja försvarsutskottets verksamhet. Skapandet av rådet

stärker också riksdagens analyskapacitet och skapar ett komplement till Försvarsdepartementet och Myndigheten för Totalförsvarsanalys. Styrmodellen ska vara byggd på en ny princip om att försvarsberedningen inte får föreslå försvarsbeslut utan en teoretisk ram för finansiell täckning, samt redovisning kring vilka åtgärder som uteblir och riskerna av att detta arbete inte genomförs. Även om mycket har skett sedan tidigare försvarsbeslut och beredningar, finns det fortfarande inneboende och strukturella problem i styrningen av Försvarsmakten och totalförsvaret vilka behöver adresseras och följas upp.

Slutligen ska Regeringen presentera en årlig strategisk uppföljning av hur arbetet med försvarsbeslutet fortlöper, den ska innehålla faktiskt utfall ställt mot plan, hotbildsutveckling och eventuella behov av revidering. Genom dessa reformförslag blir riksdagen en naturlig del av både beställning och uppföljning samtidigt som regeringen bibehåller sitt ansvar för genomförandet. Försvarsberedningen finns kvar som en kontinuerlig strategisk aktör, och fungerar som forum för strategiska inriktningar och det fortsatta arbetet med försvarsbeslut. Syftet med försvarsanalysrådet är att täcka det glapp som uppstår mellan försvarsbeslut och försvarsberedningen, för som det ser ut idag är det inte en roll som beredningen kan lösa i sin nuvarande form.

Ett trovärdigt försvar kräver en långsiktig finansiering

Omvärlden befinner sig i en förändringsfas. Ukrainakriget är inne på sitt femte år och maktkampen mellan USA och Kina ser inte ut att avta. Kriget mellan Iran och USA har återigen aktualiserat svagheterna i internationell handel och beroendet av fossila bränslen. En möjlig konflikt kring Taiwan kommer sannolikt leda till enorma konsekvenser för världshandeln och Sverige. Norden som i egentlig mening är att ses som en ö, behöver förbereda sig i större utsträckning på att kunna försvara vårt eget territorialvatten men också kunna säkra flödet av handel och varor till vår region i händelse av krig eller långvarig kris. Återuppbyggnaden av försvaret har påbörjats från en låg nivå, på grund av de enorma besparingar som skedde på försvarets bekostnad under stora delar av 2000-talets början. Trots att Ryssland redan 2008 attackerade grannlandet Georgien och därefter annekterade Krim skedde en mycket blygsam tillnyktring bland de etablerade partierna när det gällde prioritering och finansiering av rikets försvar. Upprustningen kommer under den närmaste 10 års perioden vara

behäftad med stora engångskostnader för att därefter övergå i drift. Hur driften långsiktigt ska finansieras fullt ut återstår att se, vad som är tydligt är dock att andra delar av samhällsekonomin sannolikt kommer att behöva prioriteras ned under den här perioden. Från Sverigedemokraternas sida anser vi att rikets försvar är en statlig kärnuppgift vid sidan av exempelvis polis och sjukvård. Det är varken en budgetregulator eller särintresse. För att ha en långsiktig och hållbar finansiering som bygger på det nya finansieringsmålet om fem procent av BNP, kommer tillväxt och fler i arbete vara helt centralt. Vi kan med sannolikt utgå från att det finns ett behov av förmågeuppbyggnad fram till 2035, och därefter får omvärldsläget styra eventuell fortsatt uppbyggnad.

Kontinuerliga satsningar för att finansiera de kommande behoven, där Sverige behöver beakta framtidens stridsflyg, undervattensförmåga och en omsättning av stridsfordonsparken kommer att vara centrala. Omvärlden tar föga hänsyn till inrikespolitiska utmaningar och politiska problem. Sverigedemokraterna understryker vikten av att lyfta blicken över den omedelbara horisonten för att kunna fatta välavvägda och långsiktiga beslut som tryggar nationen och medborgarnas överlevnad. Vi måste redan idag ta höjd för hur en möjlig utveckling i Ryssland kan se ut och hur den kommer att påverka säkerheten i vårt närområde. Sverigedemokraterna anser därför att vi under perioden 2027 till 2036 bör ha ett fastställt mål om att det militära försvarets finansiering inte får understiga 3 procent av BNP och i övrigt ska följa den plan som anges i försvarsbeslutet.

Personalfrågor

Försvarsmaktens personal

Försvarsmaktens personal är dess viktigaste resurs och mer behöver göras för att säkerställa en god tillgång på dugliga och professionella soldater, sjömän, specialister och officerare. Inflödet till Försvarsmakten har förbättrats mot bakgrund av värnpliktens återinförande. Tyvärr kvarstår problematiken med att många väljer att lämna i förtid. Vår uppfattning är att arbetet med nya incitamentsstrukturer bör utvecklas. Utöver konkurrenskraftiga löner behöver Försvarsmakten tänka nytt för att anpassa sig till den förväntansbild många unga idag har. Officerskåren som helhet måste ha en

åldersstruktur och fysisk status som motsvarar de krav som ställs för att kunna föra ett aktivt befäl under kris och krig. Utgångspunkten måste vara en bred bas av yngre befäl som utgör grund för urval till högre befattningar redan vid relativt ung ålder. I händelse av krig måste vi räkna även med omfattande förluster som snabbt behöver ersättas, vilket tydligt framgår av erfarenheterna från Ukraina.

Ovanstående gäller i ännu högre grad chefer på främst plutons-, kompani- och bataljonsnivå varför särskilt reservofficerarna är en viktig grupp.

Förbandschefen bör vara den som avgör vem som antas till officersutbildning då lokala förhållanden ofta styr vem som i praktiken är den mest lämplige. Vidare bör anställningsförhållandena för yrkesofficersaspiranter ses över och vägas mot fördelarna av att en tidsbegränsad anställning ses som mer attraktiv än värnpliktsförmåner och därmed bidrar till en statushöjning för yrket. Officersyrket är väsensskilt från de flesta övriga yrken och har höga krav på tillgänglighet, anpassning, lojalitet med uppgiften och påtagliga risker, inte minst i samband med utlandstjänstgöring/operativa insatser. Försvarsmakten bör därför överväga alternativa förmåner för att behålla kompetent personal och höja statusen på yrket. Exempel på sådana förmåner kan vara sänkt pensionsålder, fri läkarvård, skattefria tjänstebostäder och stöd till medflyttande vid långtidspendling. Försvarsmakten bör även överväga möjligheten till karriärväxling för äldre yrkesofficerare, till exempel genom att officeren under den yrkesverksamma delen av livet erbjuds utbildningar på universitet/högskolor som kan komma andra delar av totalförsvaret till nytta.

Det måste finnas en god tillgång på reservofficerare utöver krigsorganisationens ramar och de måste ha hög professionalitet. Utbildningen av yrkesofficerare bör tydligt kraftsamlas mot en hög professionalism och en mycket god förmåga att utbilda och leda krigsförband. Härvid bör personligt ledarskap och ingående kunskap om förbandets organisation, stridsteknik samt uppträdande inom närmaste högre förbands ram särskilt prioriteras, varvid tonvikten skall ligga på praktiska kunskaper och färdigheter.

Vid rekrytering ska endast bestämmelserna i grundlagen tillämpas om att förtjänst och skicklighet ska vara vägledande. Någon kvotering eller positiv särbehandling utifrån kön eller etnisk bakgrund får inte förekomma. Försvarsmakten bör vidare överväga möjligheten till ökat antal deltidsanställningar i synnerhet inom områden där det råder brist.

Militärhögskolorna

Antalet värnpliktiga som utbildas kommer att öka kraftigt under kommande år. För att klara av utbildningen av dessa behöver följaktligen fler officerare utbildas. Utbildnings kapaciteten på nuvarande två militärhögskolor är inte tillräcklig. Därför bör en tredje militärhögskola etableras. Vi anser att den ska vara inriktad på att utbilda specialist officerare och att den bör förläggas i Norra Sverige.

Veteranfrågor

I över 70 år har Sverige bidragit med personal till olika internationella fredsinsatser. Under dessa år har totalt cirka 100 000 svenska kvinnor och män ställt upp för att bidra i arbetet för fred och stabilitet när det internationella samfundet har kallat. Många är de länder där våra veteraner tjänstgjort, men oavsett var insatserna har genomförts har de en sak gemensamt: De har alla inneburit stora personliga risker, umbäranden och slit för den enskilde. Till följd av detta har ett antal svenskar stupat under insatserna, och ett stort antal har kommit hem med fysiska eller psykiska sår, som för vissa har blivit till livslånga trauman. Trots Sveriges långvariga engagemang och vilja att ställa upp när det internationella samfundet kallat, var omhändertagandet och stödet till våra veteraner länge nästintill obefintligt. I stället för att få erkänsla för sin insats upplevde många veteraner att samhället snarare vände dem ryggen när de kom hem igen. De åtgärderna som genomförts på senare år är välkomna men långt ifrån tillräckliga. Fortfarande hamnar enskilda i kläm, vilket är oacceptabelt. För att ytterligare förbättra stödet och omhändertagandet av våra veteraner och deras anhöriga före, under och efter insats, anser vi att ett veterancentrum, liknande det i Norge, ska inrättas. För att utröna centrumets exakta utformning och inriktning bör en utredning, där bland annat veteranorganisationerna deltar, genomföras. Vidare måste vårt samhälle vara berett att möta veteranernas behov så att de får den rehabilitering som de är i behov av. Detta inkluderar en god och effektiv samordning mellan kommuner, regioner, Försvarsmakten och Försäkringskassan. Ansvaret för att detta fungerar ska i första hand ligga på staten, som likaså bör säkerställa att anhöriga till veteraner får det stöd de behöver efter att en närstående återvänt från en mission. För att kunna ge adekvat stöd till de utlandsveteraner som upplevt svårare psykiska trauman, finns sedan år 2016 en

veteranmottagning vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Mottagningen har en unik kompetens och erfarenhet som inga andra aktörer besitter i Sverige. Vi anser att veteranmottagningen i Uppsala ska få status som nationell mottagning för denna patientgrupp och att det ska vara den genomförda utredningen som ligger till grund för fortsatt vård och rehabilitering i regionen där veteranen är folkbokförd. Amputerade veteraner kan behöva tillstånd att använda parkering för rörelsehindrad. Sådana tillstånd utfärdas av hemkommunen och är giltigt sex månader till fem år. Längre än fem år får ett sådant tillstånd alltså inte gälla. Efter fem år måste det sökas om igen, en process som kan vara tung och väcka obehagliga minnen. Det finns ingen anledning att veteraner eller andra amputerade ska behöva genomgå den processen då amputeringen är permanent och kvarstår livet ut. Staten bör ges möjlighet att utfärda sådana tillstånd utan tidsbegränsning genom exempelvis länsstyrelserna.

I syfte att symbolisera, värdera och hedra olika beundransvärda och viktiga bedrifter samt de stora uppoffringar som soldater, veteraner och anhöriga gjort, så anser vi att medaljer och andra utmärkelser bör användas i en ökad omfattning. Vi vill också se ett inrättande av en tilläggspension i form av en veteranpension ämnad för svenska med borgare som gjort utlandstjänst. Avslutningsvis anser vi att veteraner bör ha en lag stadgad rätt att ta ut ledighet på veterandagen den 29 maj.

Hemvärnet

Hemvärnet är grundbulten i det svenska territorialförsvaret idag. På sikt kommer hemvärnets organisation att kompletteras med territorialförsvarsbataljoner, men tills dessa är på plats, fyller Hemvärnet en avgörande funktion för rikets försvar. Beredskapsplaneringen utgår ifrån 6-24-90, vilket innebär att Hemvärnet kan vara på plats inom 6 timmar, redo att verka inom 24 och har en uthållighet på 90 dagar. Det är en enorm styrka i en tid då förvarning och kort varsel blivit en alltmer viktig komponent i krislägen. Sveriges medlemskap i Nato innebär också att vi som land har en viktig roll inom ramen för värdlandsstödet där Hemvärnet sannolikt kommer att spela en viktig roll. Det är därför av stor vikt att Hemvärnet, som också är en frivilligorganisation har goda förutsättningar att utvecklas i takt med såväl hotbild som omvärldsläge. Sverigedemokraterna vill se höjda ersättningsnivåer och bättre incitamentsstrukturer för att på kort- och lång sikt öka antalet hemvärnssoldater.

Frivilligorganisationerna

En synnerligen viktig del i folkförankringen av försvarsviljan utgörs av frivilligorganisationerna. De utgör därutöver såväl en rekryteringsgrund som en plattform för personlig kompetensutveckling inom en rad specialområden som är av synnerligen stor vikt för totalförsvarets kompetensförsörjning. Frivilligorganisationerna ska ha ett nära samarbete med och stöd av Försvarsmakten i sin verksamhet, varvid det är av synnerligen stor vikt att de medel som Försvarsmakten får utnyttja för frivilligverksamhet också till fullo utnyttjas. Hemvärnet bör kompletteras med ett återinförande av driftvärnet för att skydda kritisk infrastruktur. Såväl hemvärn som driftvärn ska utrustas med modern materiel, samövas med såväl Försvarsmakten som övriga totalförsvarsmyndigheter samt kunna innehålla en mycket hög insatsberedskap.

Försvarsmaktens materielanskaffning och materielförsörjning

Ledande principer

Tillgången på modern materiel i tillräcklig omfattning är av yttersta vikt för Försvarsmaktens förmåga att lösa sina huvuduppgifter. Materieltillgången måste säkerställas så att det finns en tillräcklig disponibel reserv att tillgå i händelse av att ordinarie förlagringsplatser inte är tillgängliga vid mobilisering eller att viktiga komponenter är under omsättning. Kriget i Ukraina visar tydligt att även kvantitet är en kvalitet i sig och att det bidrar kraftigt till stridskrafternas uthållighet, även om materielen i sig inte är av modernaste snitt.

De ledande principerna för Försvarsmakten materielförsörjning bör därför vara;

- att de operativa förbanden har god tillgång till materiel och ammunition som säkerställer en operativ uthållighet efter mobilisering, minst under tre månader,
- att Försvarsmaktens operativa förmåga säkerställs under det att kritiska system ersätts eller fasas in,

- att Försvarsmakten har mycket god kontroll över materielens skick och förvaring samt förmåga att snabbt omfördela till dit finns/förväntas uppstå,
- att det finns tillräckligt god tillgång på vapen, ammunition, läkemedel och förbrukningsmateriel för att täcka minst 3 månaders intensiv krigföring,
- att vapen, ammunition och övrig materiel, till exempel reservdelar, är kompatibla (inklusive förrådsbenämnda/nummersatta för smidigt gemensamt tillhandahållande) med allierade nationers i vårt närområde.

Materiel och system som är funktionsdugliga bör efter en utredning och konsekvensanalys i första hand förrådsställas, tillföras andra myndigheter eller säljas i stället för att helt avvecklas. Traditionen kring att avveckla funktionsduglig materiel i stället för förrådsställning eller vidareutveckling har kostat Försvarsmakten stora summor. Tidigare avvecklingsprojekt har kritiserats av Riksrevisionen och det nuvarande säkerhetsläget påkallar ett stort behov av kvantitet.

Innovation - Förbandsinnovationsprogram

Kriget i Ukraina har visat att flera gamla sanningar fortfarande är aktuella, särskilt i frågan om medel och motmedel och teknisk utveckling. I enskilda fall är utvecklingstakten nere på timmar när det gäller exempelvis krigföring inom det elektromagnetiska spektrumet. När det gäller drönarutvecklingen kan det handla om dagar och veckor. En av de kanske viktigaste lärdomarna är att utvecklingen i många fall sker direkt bakom frontlinjen och inte vid ett skrivbord flera mil bakom. Många förband har egna innovationshubbar och soldater som själva bygger, anpassar och utvecklar vapensystem. I andra fall arbetar förbanden direkt mot försvarsindustrin för att korta såväl ledtider som leverans. När det gäller Sverige har vi redan sett exempel där soldater tar egna initiativ för att utveckla nya förmågor, system och processer. Det här anser vi behöver premieras och utvecklas. För det kan konstateras att det fredstida upplägget med långa ansökningstider hos statliga myndigheter och utdragna byråkratiska processer på år, är något som redan nu måste arbetas bort.

Hinder för tillväxt

Den utbredda problematiken med miljötillstånd har skapat stora begränsningar för den fortsatta utvecklingen och utbyggnaden av både Försvarsmakten och försvarsindustrin. Trots flera års krig i Ukraina går arbetet med att arbeta bort hinder för tillväxt långsamt. Målkonflikter och byråkrati mellan Regeringskansliets olika departement gör att många frågor slutar i kompromisslösningar eller dras i långbänk. Avslag till utvidgade flygtider för landets flygflottiljer och militära flygindustri, begränsade provtider för en försvarsindustri som måste växla upp och ett regelsystem kring skjutkvoter som givet säkerhetsläget är absurda. Ryssland har under tiden som kriget pågått ställt om sin försvarsindustri och enligt uppgifter kan landet nu producera omkring 30 000 glidbomber på en månad. Det är dags för en ordentlig omställning som skulle ha påbörjats redan 2014 vid Rysslands annektering av Krim. En omställning som ger goda förutsättningar för försvarets utveckling och tillväxt men som också ger försvarsindustrin rätt förutsättningar att växa och testa materiel.

Sverigedemokraterna är av uppfattningen att miljöfrågan tillfälligt måste stå tillbaka för det faktiskt akuta behovet av att stärka försvaret och försvarsindustrin. Vi måste komma till insikt om att den värsta miljökatastrofen som kan inträffa är just krig. Politiken måste kunna klara av att göra omprioriteringar när omvärlden snabbt förändras, för omvärlden, eller Ryssland för den delen, tar ingen hänsyn till Sveriges klimatambitioner. Regeringens pågående arbete med hinder för tillväxt har på många områden varit positiv, men på många håll går det för långsamt. Sverigedemokraterna vill se ett krafttag särskilt kring miljöbalken och tillhörande lagstiftning som begränsar både skjuttider, skjutfält och byggtakt för infrastruktur. Tills en sådan förändring är på plats är det vår uppfattning att miljötillstånd för Försvarsmakten och försvarsindustrin bör hanteras av regeringen då de är nationella säkerhetsintressen där flera departement kan ha motstridiga intressen.

Försvarsmaktens internationella verksamhet

Försvarsmaktens roll i Nato

Sveriges försvar bygger på en deklarerad folkvilja att Sverige skall vara en självständig och fri nation med en försvarsmakt som på ett trovärdigt sätt har en verklig förmåga att i samverkan med det civila försvaret skydda landet och dess medborgare. Försvarsmakten

ska med stöd av det civila försvaret och allierade kunna hävda vår territoriella integritet under fred och kris samt kunna avvärja en invasion över en land- eller sjögräns i händelse av väpnat angrepp och krig. Försvaret av Sverige och alliansen ska kunna föras dynamiskt och uthålligt över och inom vårt territorium och det börjar redan med försvaret av våra allierade.

Sverige ska i första hand ha en militär förmåga och beredskap som avskräcker en möjlig motståndare från att angripa Sverige samt förmåga att bistå allierade länder inom ramen för de olika försvarssamarbetena, så att den gemensamma försvarsförmågan verkar krigsavhållande. Sannolikheten för ett ryskt militärt angrepp på Sverige bedöms fortfarande som lågt, men det är ändå ett scenario som Sverige ska planera för. Sannolikt skulle Ryssland i en sådan situation inleda med hot om insättande av massförstörelsevapen, påverkansoperation, cyberattacker och sabotageoperationer under falsk flagg, samt även mer direkt angrepp genom luftangrepp med fjärrstridsmedel som drönare och ballistiska robotar. Detta för att bryta vår försvarsvilja innan ett eventuellt direkt och större mer riktat angrepp inleds.

Oberoende av utgången i Ukrainakriget kommer Ryssland att dra lärdomar, vilket innebär att vi måste planera mot en motståndare som kommer att satsa på nyutveckling av såväl materiel som metoder. Ryssland kommer med största sannolikhet samtidigt också att satsa på en mer kvantitativ krigsmakt. Vi ser redan idag hur strategin med utnötning är påfrestande för ett land som Ukraina som har 40 miljoner invånare. Den ryska utvecklingen måste noggrant följas upp och analyseras för att tjäna som grund för en framtida forskning för anpassning av det svenska försvaret. Ytterst är det den högsta politiska beslutande makten som avgör hur, var och när kampen skall föras. Landets samlade försvarsvilja är i grunden beroende av tilltron till systemet, Försvarsmaktens och det civila försvarets upplevda förmåga att effektivt värna landet och befolkningen samt den politiska ledningens förmåga att fatta beslut i tid.

Sverigedemokraterna anser att vårt totalförsvar – och därmed i synnerhet det militära försvaret – skall ha en god förmåga att självständigt hantera såväl svåra kriser som krig under en period av minst tre månader, i syfte att ge samhället tid att ställa om till totalförsvarsverksamhet. Vid försvaret av Sverige måste stridskrafterna förfoga över en god tillgång till såväl teknologiskt avancerade system som mängdmateriel och ammunition. En stark och folkligt förankrad försvarsvilja uppnås främst genom återuppbyggnad av värn- och civilplikten samt genom ett tydligt ökat stöd för våra frivilligorganisationer. Den dagsaktuella hotbilden får inte utgöra den viktigaste

utgångspunkten när vi beslutar om försvarets storlek och organisation, utan en långsiktig strategisk bedömning av de dimensionerande motståndarna, dvs framför allt Rysslands, förmåga och intentioner i vårt närområde bör vara riktmärket. Försvarsplaneringen måste utgå från att vi måste ha kapacitet att möta ett ”worst case scenario” och bygga på kvalitetssäkrade underrättelseanalyser som tar hänsyn till så kallade low probability but high impact-scenarion.

Internationella insatser

Framtiden för internationella insatser är oviss men Sverige har på flera utvalda platser i världen fortsatt sitt engagemang om än i mindre skala. Sedan insatsen i Mali avvecklades har Hemvärnet framgångsrikt deltagit i den gemensamma insatsen Interflex i Storbritannien för att utbilda ukrainska soldater.

Sveriges Natomedlemskap kommer ställa stora krav på aktivt deltagande i den avskräckande verksamheten vilket innebär att Försvarsmakten inom en överskådlig framtid kommer att behöva fokusera på den verksamheten. Det innebär dock inte att Sverige helt ska träda tillbaka från internationella eller humanitära insatser, utan vi behöver helt enkelt prioritera resurserna. Försvarsmakten är mot bakgrund av den pågående konflikten i Ukraina och Rysslands hybridverksamhet redan ansträngd i närområdet. Försvarets huvudinriktning kommer således att fokuseras på det nationella försvaret och Försvarsmaktens verksamhet inom ramen för Nato.

Försvarsindustrin

Svensk försvarsindustri är en central del av Sveriges totalförsvar och vår förmåga att fullgöra våra åtaganden inom Nato. Sabotage mot försvarsindustrins anläggningar kan få konsekvenser för både Sveriges och våra allierades försvarsförmåga.

Händelser i vårt närområde visar att försvarsindustri och kritisk infrastruktur kan utsättas för brandattentat, sabotage och andra antagonistiska angrepp. Under hösten 2026 har bland annat sabotage mot försvarsrelaterad verksamhet i Europa uppmärksammats. Sådana händelser måste ses mot bakgrund av ett försämrat säkerhetsläge och risken för att främmande makt använder ombud för att genomföra angrepp. Under sen höst 2026 varnade Säkerhetspolisen för att hotbilden kring sabotageverksamhet ökat vilket innebär att Sverige behöver vidta en lång rad åtgärder för att stärka upp skyddet i samhället.

Hoten behöver inte ta formen av ett öppet militärt angrepp. I gråzonen mellan fred och krig kan sabotage utföras för att störa produktion, försvaga försvarsförmågan och skapa osäkerhet, samtidigt som det är svårt att fastställa vem som är ansvarig för angreppet. Sverige måste därför kunna agera innan situationen utvecklas till en väpnad konflikt. Enligt skyddslagen kan försvarsindustriella anläggningar klassas som skyddsobjekt och militär personal kan användas för bevakning. Det behövs dock ett tydligt uppdrag och en fungerande ordning för när och hur Försvarsmakten ska kunna bidra till skyddet. Regeringen bör därför ge Försvarsmakten i uppdrag att planera för och, inom ramen för gällande lagstiftning, medverka till att förebygga och förhindra sabotage mot särskilt skyddsvärda försvarsindustriella anläggningar. Detta ska kunna ske även i fredstid och vid förhöjd hotbild, utan att Sverige först behöver besluta om höjd beredskap eller ha blivit utsattas för ett väpnat angrepp. Om nuvarande lagstiftning inte ger tillräckliga förutsättningar bör regeringen återkomma med förslag till nödvändiga lagändringar. Sveriges försvarsförmåga måste skyddas även i gråzonen mellan fred och krig.

Bo Broman (SD)

Björn Söder (SD) *Per Söderlund (SD)*